

לקוטי תורה • פרשת מסעי • מאמר 8

ביאור עוד לענין מוצאיהם למסעיהם ומסעיהם למוצאיהם

ביאור נוסף על "מוצאיהם למסעיהם, ומסעיהם למוצאיהם"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל
אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/masei/8](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/masei/8)

1 ביאור עוד לענין מוצאיהם למסעיהם ומסעיהם למוצאיהם. הנה א"ק [אדם קדמון] נקרא אדם דבריאה ועקודים נקודים או ע"י [עתיק יומין] וא"א נקרא אדם דיצירה. וכללות האצילות נקרא אדם דעשייה.

ביאור נוסף בעניין "מוצאיהם למסעיהם" ו"מסעיהם למוצאיהם". והנה, אדם קדמון נקרא "אדם דבריאה"; עקודים, נקודים, או עתיק יומין ואריך אנפין, נקראים "אדם דיצירה"; ואצילות בכללותה נקראת "אדם דעשייה".

ובחיי אצילות אינו אלא בחי' אור אין סוף כו' [ר"ל [רוצה לומר] מאחר שבדרך כללות העולמות נקרא גם א"ק [אדם קדמון] שלמעלה מעלה מהאצילות בשם בריאה.

ומדרגת אצילות אינה אלא בחינת אור אין סוף וכו'. [כלומר, מאחר שבמבט כולל על העולמות גם אדם קדמון, שלמעלה מעלה מאצילות, נקרא בשם בריאה,

א"כ מהו הבחי' שבכללות העולמות הנקרא אצילות מה שלמעלה מבחי' הבריאה דכללות שהוא א"ק [אדם קדמון] וע"ז אמר שבחי' אצילות ההוא זהו בחי' אור א"ס.

אם כן, מהי המדרגה בעולמות בכללותם שנקראת אצילות, זו שלמעלה ממדרגת הבריאה שבכללות, שהיא אדם קדמון? ועל כך אמר שמדרגת אצילות זו היא בחינת אור אין סוף.

2 והענין הוא שאצילות הוא מלשון ויאצל כו' שאינו רק מההעלם אל הגילוי משא"כ בריאה התחדשות יש מאין וכמ"ש מזה בביאור ע"פ ואלה המשפטים.

וההסבר הוא ש"אצילות" באה מלשון "ויאצל" וכו', והיא רק [תנועה] מן ההעלם אל הגילוי; ואילו בריאה היא התהוות חדשה, יש מאין, כפי שנכתב על כך בביאור על הפסוק "ואלה המשפטים".

ולכן המשכת והתגלות הקו מאור א"ס זהו אצילות מההעלם אל הגילוי שמתחלה היה האור כלול במאור

לכן המשכת הקו וגילוי מאור אין סוף הם אצילות, מעבר מן ההעלם אל הגילוי; שכן בתחילה היה האור כלול במאור,

דהיינו מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד וכמו זיו השמש כשהוא כלול בתוך גוף השמש עד"מ.

כלומר, מאמר חז"ל "עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד"; וכמו זיו השמש כשהוא כלול בתוך גוף השמש, על דרך משל.

3 ואח"כ נאצל ונמשך להיות גילוי הזיו. זהו המשכה מהעלם אל הגילוי ולכן נק' אצילות, ועמ"ש מענין אצילות בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בניי [בני ישראל] גבי צמצם שכינתו כו' משא"כ א"ק [אדם קדמון] שהוא כולל ע"ס [עשר ספירות] נקרא בריאה יש מאין.

ואחר כך נאצל ונמשך להיות גילוי של הזיו. זוהי המשכה מן העלם אל הגילוי, ולכן היא נקראת אצילות. ועיין במה שנכתב בעניין אצילות בביאור על הפסוק "ונקדשתי בתוך בני ישראל", בעניין "צמצם שכינתו" וכו'; ואילו אדם קדמון, הכולל את עשר הספירות, נקרא בריאה יש מאין.

4 ועמ"ש מזה בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו]. וביאור הענין הנה נודע ג"כ דבדרך כלל א"ק [אדם קדמון] ואב"ע [ואצילות בריאה יצירה עשיה] הן שם הוי' אחת

ועיין במה שנכתב על כך בביאור על הפסוק "את שבתותי תשמרו". וביאור העניין: ידוע גם שבכללות, אדם קדמון ואצילות, בריאה, יצירה ועשייה הם שם הוי' אחד,

שהוא בחי' עשר ספירות היינו יו"ד הוא חכמה והוא בחי' עולם האצילות, ה' הוא בחי' בינה והיא בחי' בריאה.

שהוא בחינת עשר ספירות: כלומר, היו"ד היא חכמה, והיא בחינת עולם האצילות; הה"א היא בחינת בינה, והיא בחינת בריאה.

5 וי' ו"ק [וי' קצוות] יצירה. ה' אחרונה מלכות והיא בחי' עשייה. ובחי' כתר דכללות הוא א"ק [אדם קדמון] ונקרא קוצו של יו"ד

הווי"ו, שש הקצוות, היא עולם היצירה. הה"א האחרונה היא מלכות, והיא בחינת עולם העשייה. בחינת הכתר של הכללות היא אדם קדמון, והוא נקרא "קוצו של יו"ד",

והוא כולל כולם כמ"ש בשע"ק [בשערי קדושה] ח"ג [חלק ג'] שער א' ובע"ח [ובעץ חיים] שער מ"א פ"ד, ופ"י הדבר הוא כי

והוא כולל את כולם, כמובא בשערי קדושה, חלק ג', שער א', ובעץ חיים, שער מא, פרק ד. וההסבר לכך הוא ש

הנה אור א"ס ב"ה כשמו כן הוא אין לו תחלה ותכלה והיה יכול להתהוות ממנו ספירות לאין קץ ותכלית.

הנה אור אין סוף ברוך הוא, כשמו כן הוא: אין לו תחילה ואין לו סוף, והיו יכולות להתהוות ממנו ספירות ללא סוף וללא גבול.

6

ואעפ"כ [ואף על פי כן] הרי לא נתהוו רק עשר ספירות. והיינו משום שכך עלה ברצונו להיות רק עשר ספירות ובחיי רצון העליון זה של אי"ס ב"ה להיות התהוות ע"ס [עשר ספירות] נקרא אי"ק [אדם קדמון], וכנודע מענין

ובכל זאת, רק עשר ספירות התהוו. הטעם לכך הוא שכך עלה ברצונו שיהיו רק עשר ספירות; ובחינה זו של רצונו העליון של אין סוף ברוך הוא, שהספירות יתהוו, נקראת אדם קדמון. וכידוע בעניין

כי לא מחשבותי מחשבותיכם דכאשר עלה ברצונו להוות ולהאציל י"ס [י ספירות] מיד נתהוו והן כלולות ברצון העליון הזה וכמ"ש מזה בביאור ע"פ יונת.

"כי מחשבותי אינן מחשבותיכם": כאשר עלה ברצונו לברוא ולהאציל עשר ספירות, הן התהוו מיד והיו כלולות ברצון העליון הזה; וכפי שנכתב על כך בביאור על הפסוק "יונתי".

7

וז"ש [וזהו שכתוב] **בע"ח** [בעץ חיים] **ושע"ק** [ושעתיקא קדישא] **הנ"ל דא"ק** [דאדם קדמון] שהוא הכתר כולל כל העולמות **אבי"ע** [אצילות בריאה יצירה עשיה] **שהן ע"ס** [עשר ספירות] **חכמה אצילות כו' עד מלי עשייה וא"ק** [ואדם קדמון] שהוא הכתר כולל כולם והיינו להיות

וזהו שכתוב בעץ חיים ובשערי קדושה שהוזכרו לעיל: אדם קדמון, שהוא כתר, כולל את כל העולמות — אצילות, בריאה, יצירה ועשיה — שהם עשר הספירות: חכמה היא אצילות וכו', עד מלכות שהיא עשיה; ואדם קדמון, שהוא כתר, כולל את כולם. והטעם לכך הוא...

כי אי"ק [אדם קדמון] שהוא הכתר היינו רצון עליון מה שעלה ברצונו להיות ע"ס [עשר ספירות], ומאחר דכי לא מחשבותי מחשבותיכם שע"י שעלה ברצונו מיד נתהוו אי"כ זהו הענין שא"ק [שאדם קדמון] שהוא הכתר כולל כל הע"ס [העשר ספירות] בו.

אדם קדמון, שהוא כתר, הוא הרצון העליון: מה שעלה ברצונו להיות את עשר הספירות. ומכיוון ש"מחשבותי אינן מחשבותיכם", ועל ידי כך שעלה הדבר ברצונו הן התהוו מיד, הרי זו משמעות הדבר שאדם קדמון, שהוא כתר, כולל בתוכו את כל עשר הספירות.

8

ואחר כך נתהוו להיות י"ס [י ספירות] ממש בגילוי ואז יכול להיות מהם השפעה משא"כ בעוד שהם כלולות בא"ק [באדם קדמון] ברצון העליון לא היה אפשר להיות מהם השפעה כו'

לאחר מכן הן התהוו לעשר ספירות ממש, בגילוי, ואז יכולה לבוא מהן השפעה; אבל כל עוד הן כלולות באדם קדמון, ברצון העליון, לא היה אפשר שתבוא מהן השפעה וכו'.

[כי שם הם בבחי' אין וביטול, ועל דרך מ"ש בד"ה אז ישיר משה ובנ"י [ובנ"י ישראל] כפ' בשלח מענין
עלמא דאתכסיא שהם בטלים במציאות במקורם כו']

[כי שם הן בבחינת אין וביטול, על דרך מה שכתוב במאמר המתחיל "אז ישיר משה ובנ"י ישראל", בפרשת בשלח,
בענין עלמא דאתכסיא, שהן בטלות במציאות במקורן וכו'];

ובד"ה וירא ישראל מענין שיש ב' שמות הוי"א הוא בחי' שם הוי"א דלתתא המהוה כו'
ובמאמר המתחיל "וירא ישראל", בענין שיש שני שמות הוי"א: האחד הוא בחינת שם הוי"א התחתון, המהוה וכו';

ב' שם הוי"א דלעילא והוא בחינת רצון עלה במחשבה להיות הוי"א דלתתא להוות העולמות ע"ש.
השני הוא שם הוי"א העליון, והוא בחינת רצון: עלה במחשבה שיהיה הוי"א התחתון כדי להוות את העולמות. עיין שם.

9 ולפמשי"כ [ולפי מה שכתוב] שם הוי"א דלתתא היינו ע"ס [עשר ספירות] דאבי"ע [דאצילות בריאה יצירה עשיה] יו"ד
חכמה אצ"י כו' עד ה' אחרונה מלי עשייה. ושם הוי"א דלעילא היינו בחי' רצון עליון א"ק [אדם קדמון]
שכולל בתוכו ע"ס [עשר ספירות] דאבי"ע [דאצילות בריאה יצירה עשיה] כנ"ל.

ולפי מה שכתוב [כאן], שם הוי"א התחתון הוא עשר הספירות של אצילות, בריאה, יצירה ועשיה: היו"ד היא חכמה,
אצילות וכו', עד הה"א האחרונה — מלכות, עשיה. ושם הוי"א העליון הוא בחינת הרצון העליון, אדם קדמון, הכולל
בתוכו את עשר הספירות של אצילות, בריאה, יצירה ועשיה, כנזכר לעיל.

וע' בע"ח [בעץ חיים] שמ"א ספ"ד [סוף פרק ד'] הנ"ל, ועמ"ש עוד מהענין הנזכר שהיה יכול להיות התהוות
ספירות אין קץ. בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות].

ועיין בעץ חיים, שער מ"א, סוף פרק ד', הנזכר לעיל; וכן עיין במה שכתוב בהמשך בענין הנזכר, שיכולה הייתה
להיות התהוות של ספירות אין קץ, בביאור על הפסוק "יביאו לבוש מלכות".

אבל מ"מ היו מציאותם והתהוותם ממש ברצון העליון. וזהו שנאמר יהי אור ויהי אור. פ"י יהי אור
היינו התהוות האור קדמאה בהתכללותו בא"ק [באדם קדמון].

אך אף על פי כן, מציאותן והתהוותן היו ממש ברצון העליון. וזהו שנאמר: "יהי אור ויהי אור". פירוש, "יהי אור"
הוא התהוות האור הראשון בהתכללותו באדם קדמון.

ואח"כ ויהי אור היינו המשכה מא"ק [מאדם קדמון] להיות נמשך התהוות האור למטה [וז"ש [וזהו שכתוב] בזהר בראשית (דט"ז ע"ב) ויהי אור.

ואחר כך, "ויהי אור", היינו המשכה מאדם קדמון, כך שהתהוות האור נמשכת למטה. [וזהו שכתוב בזהר, בראשית (דף ט"ז ע"ב): "ויהי אור"]:

אור דכבר הוה ר"ל [רוצה לומר] שכבר היה כלול בא"ק [באדם קדמון] וזהו ענין יהי אור, וע' במק"מ [במקדש מלך] שם ובסה"מ [ובספר הדרת מלך] סי' צ"ד (דמ"ו ע"ב)

אור שכבר היה; כלומר, שכבר היה כלול באדם קדמון, וזהו ענין "יהי אור". ועיין במקדש מלך שם, ובספר הדרת מלך, סימן צ"ד (דף מ"ו ע"ב),

מה שפ"י ג"כ בזה באופן אחר קצת]. ובח"י א"ק [אדם קדמון] הוא הנקרא רעוא דכל רעוין וכמ"ש מזה ע"פ למנצח על השמינית.

שגם פירש זאת בעניין זה באופן שונה במקצת]. ובחינת אדם קדמון נקראת "רעוא דכל רעוין" — רצון הרצונות; וכמו שכתוב על כך בביאור על הפסוק "למנצח על השמינית".

ולכן כשכותבין היו"ד עושין תחלה קוצו העליון ואח"כ גוף היו"ד ולא תחלה גוף היו"ד ואח"כ קוצו. ולכן, כשכותבים יו"ד, עושים תחילה את הקוץ העליון שלה, ואחר כך את גוף היו"ד; ולא תחילה את גוף היו"ד ואחר כך את הקוץ.

והיינו כי משום שמהקוץ של היו"ד שהוא כתר דהיינו א"ק [אדם קדמון] רעוא דכל רעוין ממנו הוא שנמשך עצם היו"ד שהוא חכמה ואצילות.

והיינו, משום שמקוץ היו"ד, שהוא כתר, כלומר אדם קדמון, "רעוא דכל רעוין", נמשך עצם היו"ד, שהיא חכמה ואצילות.

ועיין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר ר"פ שלח (דקנ"ט ע"א) במאמר תלת עלמין ועד"ז היה מרגלא בפה קדוש המגיד נ"ע [נשמתו עדן] על מ"ש קורא הדורות מראש דפ"י שקורא את הע"ס [העשר ספירות].

ועיינו בפירוש הרמ"ז לזהר, בתחילת פרשת שלח (159a), על הקטע "שלושה עולמות". ברוח זו היה המגיד, נשמתו עדן, מרבה לומר על הכתוב "קורא הדורות מראש": פירושו שהוא קורא לעשר הספירות.

מראש הוא בחי' א"ק [אדם קדמון] להיות נמשכים ומתגלים למטה. כמי שקורא לחבירו הנראה לו מרחוק. ראובן בא לכאן.

"מראש" היא בחינת אדם קדמון, [קורא להן] להימשך ולהתגלות למטה, כמו אדם הקורא לחברו שהוא רואה מרחוק: "ראובן, בוא לכאן!"

[והטעם שנק' א"ק [אדם קדמון] ראש י"ל [יש לומר] ע"פ מ"ש במ"ח מסכת כללות העולמות רפ"ב דא"ק [דאדם קדמון] הוא סוד האריך של ארבע עולמות אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] והיינו לפי שכולל כל אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] כמו א"א לגבי אצילות כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] ושע"ק [ושעתיקא קדישא] שם.

[ואת הטעם לכך שאדם קדמון נקרא ראש אפשר להסביר על פי הכתוב ב-Mishnas Chassidim, במסכת Kelalus HaOlamos, בתחילת פרק 2: אדם קדמון הוא סוד האריך של ארבעת העולמות אצילות, בריאה, יצירה ועשיה. כלומר, הוא כולל את כל אצילות, בריאה, יצירה ועשיה, כשם שאריך אנפין ביחס לאצילות, כפי שנכתב ב-Etz Chaim ו-Sha'arei Kedushah שם.]

10 ואריך נק' ראש ושרש הנאצלים מהאי טעמא כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ג [פרק ג']. ולכן נק' ג"כ א"ק [אדם קדמון] ראש.

ומשום כך נקרא אריך "ראש ושורש הנאצלים", כפי שכתוב בעץ חיים, שער 41, פרק 3. לכן גם אדם קדמון נקרא "ראש".

ומה שנק' הע"ס [העשר ספירות] דורות י"ל [יש לומר] מלשון דארי דארי דהיינו שורות כי חב"ד [חכמה בינה ודעת] הם שורה א' חג"ת [חסד גבורה תפארת] שורה ב' כו'.

ואשר לכך שעשר הספירות נקראות "דורות", אפשר להסביר שהמילה קשורה לביטוי "דארי דארי", כלומר שורות: חכמה, בינה ודעת הן השורה הראשונה; חסד, גבורה ותפארת — השורה השנייה, וכן הלאה.

וגם מלשון דור ממש כי חו"ב [חכמה ובינה] נק' או"א [אבא ואימא]. וחג"ת [וחסד גבורה תפארת] נק' בני. ונה"י [ונצח הוד יסוד] נק' בני כמ"ש במ"א בפ"י ומביא גואל לבני בניהם.

וכן אפשר לפרש "דורות" במשמעותה המילולית: חכמה ובינה נקראות אבא ואמא; חסד, גבורה ותפארת נקראים בני; ונצח, הוד ויסוד נקראים בני בני, כפי שכתוב במקום אחר בפירוש "ומביא גואל לבני בניהם".

ועיין בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' וישב כפי' דורי נסע ונגלה, ועיין עוד מענין קורא הדורות מראש בזהר פ' לך לך (דפ"ו ע"א)

ועיינו בלקוטי תורה של האריז"ל, פרשת וישב, בפירוש "דורי נסע ונגלה"; וכן עיינו בעניין "קורא הדורות מראש" בזהר, פרשת לך לך (86a).

ובפ' ויחי (דרכ"ז ע"ב) דקאי על נשמות הצדיקים. וגם לפ"ז [לפי זה] א"ש [אתי שפיר] הפי' מראש דהיינו א"ק [אדם קדמון] וכדלקמן בפ' מוצא ידם.

וכן בפרשת ויחי (227b), שם נאמר שהדברים מוסכים על נשמות הצדיקים. גם לפי פירוש זה מוכן היטב ש"מראש" פירושו אדם קדמון, כפי שיוסבר בהמשך בפירוש "מוצאיהם".

ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער ח' פרק ה' שכתב ולעילא מגולגלתא דיליה יש בו דוגמת בחינת עתיק דאצילות עכ"ל [עד כאן לשונו].

ועיינו בעץ חיים, שער 8, פרק 5, שם כתב: "ומעל הגולגולת שלו יש בו מעין בחינת עתיק דאצילות". עד כאן לשונו.

והובא בזהר הרקיע פ' בראשית גבי פי' מאמר הזהר (דט"ו) בריש הורמנותא כו' למהרמ"פ כ"ץ. והדברים מובאים בזהר הרקיע, פרשת בראשית, בפירוש מאמר הזהר (15), "בריש הורמנותא דמלכא" וכו', לרבי מאיר פופרש כ"ץ.

ופי' שם דכשם שמלי' דא"ק [דאדם קדמון] נעשית עתיק לעולם האצי'. כך עד"ז מלי' דאצילות נעשית עתיק לבריאה.

והוא מסביר שם שכשם שמלכות דאדם קדמון נעשית עתיק לעולם האצילות, כך, באותו אופן, מלכות דאצילות נעשית עתיק לבריאה.

ור"ל [ורוצה לומר] שבכללות העולמות נק' א"ק [אדם קדמון] אדם דבריאה ועתיק דבריאה העליונה זו נעשה ממלי' דאצילות, ור"ל [ורוצה לומר] מבחי' הארת אור א"ס ממש שנק' אצילות דכללות כנ"ל.

כלומר, במסגרת העולמות בכללותם, אדם קדמון נקרא "אדם דבריאה", והעתיק של בריאה עליונה זו נוצר ממלכות דאצילות; כלומר, מבחינת הארת אור אין סוף ממש, הנקראת אצילות דכללות, כנוכר לעיל.

11 ואמנם איך שיך לומר באצילות העליון שהוא בחי' אור א"ס לשון מלי' דאצילות שמורה על לשון ספירות,

אך כיצד מתאים לומר על אצילות העליון, שהיא בחינת אור אין סוף, "מלכות דאצילות" — ביטוי שמשתייך למושג הספירות?

אך היינו כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ג [פרק ג'] הוא הבחי' היותר תחתונה ושפלה מכל בחי' א"ס וכאלו נאמר דרך משל שהוא בחינת מלי' שבמלי' ואע"פ [ואף על פי] שאין כן

אלא זהו כפי שכתוב בעץ חיים, שער 41, פרק 3: "זוהי הבחינה הנמוכה והפחותה ביותר מכל בחינות אין סוף, וכאלו נאמר, בדרך משל, שהיא בחינת מלכות שבמלכות, אף שאין הדבר כך;

כי אין שם דמות וספירה ח"ו [חס ושלום] כלל רק לשכך האזן נדבר כך עכ"ל [עד כאן לשונו], ועיי' מ"ש מזה לעיל בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה.

שכן אין שם שום דמות או ספירה, חלילה, אלא רק כדי לשבר את האוזן אנו מדברים כך". עד כאן לשונו. ועיי' במה שנכתב על כך לעיל בביאור על הפסוק "שחורה אני ונאווה".

ועמ"ש בביאור האדרא מהאריז"ל [מהאריז' זכרנו לברכה] עמ"ש [עיי' מה שכתוב שם] (דקכ"ח סע"ב [סוף עמוד ב]) תי"ו רשים רשימו. והובא לעיל בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו.

ועיי' במה שנכתב בביאור האידרא של האריז"ל על מה שנאמר שם (בסוף דף 128 ע"ב): "תי"ו רשים רשימו". הדברים הובאו לעיל בביאור על הפסוק "את שבתותי תשמרו".

ועמ"ש ע"פ ואכלתם אכול מענין הנשמות החדשות שיתגלו לעתיד שהם מבחי' אור א"ס הסוכ"ע שלמעלה גם מהקו כו' ע"ש.

ועיי' במה שנכתב על הפסוק "ואכלתם אכול" בענין הנשמות החדשות שיתגלו לעתיד לבוא, שהן מבחינת אור אין סוף, סובב כל עלמין, שלמעלה גם מהקו וכו'. עיי' שם.

ואפשר לומר כי בחי' הקו עם היותו הארת א"ס ממש שנק' אצילות אך לפי שנמשך ע"י צמצום ומקום פנוי בתחלה.

ואפשר לומר שבחינת הקו, אף שהיא ממש הארה של אין סוף ונקראת אצילות, הרי מכיוון שהיא נמשכת תחילה באמצעות צמצום ומקום פנוי,

זהו כענין בחיי אצילות שנעשה עתיק לבריאה, דכמו שמלי' דאצילות שנעשית עתיק לבריאה דבי"ע ממש היינו שבוקעת המסך שבין אצי' לבריאה ויורדת ומתלבשת בג"ר [בג' ראשונות] דאי"א דבריאה כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער סדר אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] (שמ"ז פ"א).

הרי זה בדומה לבחינת אצילות שנעשית עתיק לבריאה. כשם שמלכות דאצילות, הנעשית עתיק לבריאה של עולמות בריאה, יצירה ועשיה בפועל, בוקעת את המסך שבין אצילות לבריאה, יורדת ומתלבשת בג"ר דאריך אנפין דבריאה, כפי שכתוב בעץ חיים, שער סדר אבי"ע (שער 47, פרק 1),

כך עד"ז למעלה שלהיות התהוות הע"ס [העשר ספירות] מא"ס ב"ה הי' [היה] צ"ל צמצום ומקום פנוי שהוא צמצום עצום יותר לאין קץ מבחינת פרסא ומסך כמ"ש במ"א.

כך גם למעלה: כדי שעשר הספירות יתהוו מאין סוף ברוך הוא, היה צורך בצמצום ובמקום פנוי, שהוא צמצום עצום לאין ערוך יותר מבחינת פרסא ומסך, כפי שכתוב במקום אחר.

והקו בוקע הצמצום ומאיר בא"ק [באדם קדמון] כו' וזהו ענין אז יבקע כשחר אורך ומ"מ הוא קו וחוט והארה בעלמא.

והקו בוקע את הצמצום ומאיר באדם קדמון וכו'; וזהו פירוש "אז יבקע כשחר אורך". ואף על פי כן, הוא קו וחוט — הארה בלבד.

ועיין בעמ"ה [בעמק המלך] ש"א [שער א'] פנ"ה נ"ו דפ"י בענין חוט הא"ס שהוא הבחי' הי"א שאינו במנין ע"ס [עשר ספירות]

ועיינו בעמק המלך, שער א, פרקים נה-נו, שמבארים בענין חוט אין סוף שהוא הבחינה האחת-עשרה, שאינה נמנית במנין עשר הספירות,

דהיינו אפילו בע"ס [בעשר ספירות] היותר עליונות כו' וע"ז אמרו עשר ולא אחד עשר אנת הוא חד ולא בחושבן. (ועמ"ש מזה במ"א בד"ה פתח אליהו בפ' וירא).

כלומר, אפילו ביחס לעשר הספירות העליונות ביותר וכו'; ועל כך אמרו: "עשר ולא אחד עשר", [ו] "אתה הוא אחד ולא בחשבון". (וראו מה שנכתב על כך במקום אחר, במאמר המתחיל "פתח אליהו", בפרשת וירא).

אמנם בחיי סוכ"ע דהיינו גילוי אור א"ס שלמעלה מבחינת קו זהו בחיי אצילות העליון ממש גילוי ההעלם שלמעלה מהצמצום, ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ראיתי

אבל הבחינה של סובב כל עלמין, כלומר גילוי אור אין סוף שלמעלה מבחינת הקו, היא בחינת האצילות העליונה ממש — גילוי ההעלם שלמעלה מהצמצום. וראו מה שנכתב על כך בביאור לפסוק "ראיתי,

והנה מנורת זהב ואפשר שזה נכלל במ"ש האריז"ל [האר"י זכרנו לברכה] שלעתיד יהיה גילוי פנימית עתיק כו', ולכן מבואר בע"ח [בעץ חיים] שרגלי א"ק [אדם קדמון] מסתיימים בתחתית העשייה.

והנה מנורת זהב; וייתכן שהדבר נכלל במה שכתב האריז"ל, שלעתיד לבוא יהיה גילוי פנימיות עתיק וכו', ולכן מבואר בעץ חיים שרגלי אדם קדמון מסתיימים בתחתית העשייה,

כי בבחי' הרצון נכלל הכל גם התהוות הסוף מעשה כו' וכמ"ש מזה בביאור ע"פ יונתני הנ"ל: שכן בבחינת הרצון כלול הכול, גם התהוות המעשה האחרון וכו'; כפי שנכתב על כך בביאור לפסוק "יונתני" שנזכר לעיל.

12 ועתה יובן ענין המ"ב מסעות שהיה בהם ב' בחינות נסיעה וחנייה כמ"ש ויהי בנסוע כו' ובנחה יאמר כו' שהם העלאה והמשכה.

כעת יובן ענין ארבעים ושניים המסעות. היו בהם שתי בחינות: נסיעה וחנייה, ככתוב: "ויהי בנסוע [הארוך]" וכו', ו"ובנחה יאמר" וכו'; אלו הן העלאה והמשכה.

ומבואר לקמן בפ"י מוצאיהם למסעיהם שהמשכה היא מא"ק [מאדם קדמון]. ולכן היה בהם ב' בחי' נסיעה וחנייה

ומבואר להלן בפירוש "מוצאיהם למסעיהם", שהמשכה היא מאדם קדמון. לכן היו בהם שתי בחינות: נסיעה וחנייה,

כי א"א להיות המשכה מא"ק [מאדם קדמון] בעולמות אלא בבחי' מטי ולא מטי. דהיינו מיד כשנמשך חוזר ומתעלה.

שכן אי אפשר שתהיה המשכה מאדם קדמון אל העולמות אלא בבחינת "מטי ולא מטי" (מגיע ואינו מגיע); כלומר, מיד כשהוא נמשך, הוא חוזר ומתעלה.

13 והיינו לפי שהמשכה היא ממקום גבוה מאד נעלה שהוא בחי' א"ק [אדם קדמון]. ע"כ משם מוכרח להיות ההמשכה בבחי' מטי ולא מטי וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער מטי ולא מטי.

הסיבה לכך היא שהמשכה באה ממקום גבוה ונעלה מאוד, מבחינת אדם קדמון. לכן ההמשכה משם חייבת להיות באופן של "מטי ולא מטי", כפי שנכתב בעץ חיים, בשער מטי ולא מטי.

דהיינו שא"א להיות המשכה זו בבחי' מטי להתלבש בכלים ממש בבחי' גילוי גמור אלא מיד שנמשך בחי' מטי אז מיד מסתלק ונעשה בחי' ולא מטי.

כלומר, אין אפשרות שהמשכה זו תהיה באופן של "מטי", כשהיא מתלבשת בכלים ממש בגילוי גמור; אלא שמיד כשנמשכת בחינת "מטי", היא מסתלקת ונעשית בחינת "לא מטי",

כי אין כלי מספיקו. (וזהו מ"ש באדר"ז [באדרא זוטא]) (דרפ"ח ע"ב) גבי רדל"א [רישא דלא אתידע] ועל האי אקרי ברח לך אל מקומך. והחיות רצוא ושוב.

משום שאין כלי שיכול להכיל אותו. (וזהו מה שכתוב באדרא זוטא) (דף רפ"ח ע"ב) לגבי רדל"א: "ועל האי אקרי ברח לך אל מקומך"; וכן "והחיות רצוא ושוב".

דהיינו שגם כשנמשך מיד מסתלק אל מקומו. והנה לכאורה זהו קרוב לענין מקיף החוזר שמתחלה נכנס בבחי' א"פ [אור פנימי] ומחמת שאין הכלי יכולה להכילו מסתלק ונעשה בבחי' מקיף כו'.

כלומר, גם כאשר הוא נמשך, הוא מסתלק מיד אל מקומו. ולכאורה, הדבר קרוב לענין המקיף החוזר: בתחילה הוא נכנס בבחינת אור פנימי, ומכיוון שהכלי אינו יכול להכיל אותו, הוא מסתלק ונעשה בבחינת מקיף וכו'.

ומ"מ לא דמי ממש כי שם נסתלק לגמרי מהכלי להיות רק בחי' מקיף כו' משא"כ בחי' מטי ולא מטי.

ובכל זאת אין הדברים דומים ממש, כי שם הוא מסתלק מן הכלי לגמרי ונשאר רק בבחינת מקיף וכו', ואילו בבחינת "מטי ולא מטי" אין זה כך.

שגם אחר לא מטי נמשך בחי' מטי כו', וז"ל [וזה לשונו] הע"ח [העץ חיים] שער הנ"ל פ"א אין כח בכלי הזה לסבול האור אם לא בהיותו מטי ולא מטי עכ"ל [עד כאן לשונו] הרי שעכ"פ [שעל כל פנים] עי"ז יכולה הכלי לסבול האור.

שכן גם לאחר "לא מטי" נמשכת שוב בחינת "מטי" וכו'. ואלה דברי העץ חיים, בשער הנזכר לעיל, פרק א': "אין כח בכלי הזה לסבול האור אם לא בהיותו מטי ולא מטי", עד כאן לשונו. נמצא שעל כל פנים, באמצעות כך הכלי יכול לסבול את האור.

אמנם עיקר הנסיעה היתה העלאה ממטה למעלה ולכן היו הלויים נושאים את המשכן כי העלייה היא ע"י גבורות

אולם עיקר המסעות היה העלאה מלמטה למעלה, ולכן הלוויים נשאו את המשכן, שכן העלייה היא באמצעות הגבורות.

(וג' לוי' גרשון קהת ומררי הם ג' ידות דשם מ"ב שעל ידם הוא ההעלאה וענין ג' ידות אלו כנפש האדם שבהם הוא נשיאת הנפש לה' מבואר במ"א בדרוש פורים המתחיל חייב אינש כו' בפ"י כי יד על כס י"ה).

(ושלושת הלוויים — גרשון, קהת ומררי — הם שלוש הידין של שם מ"ב, שעל ידן נעשית העלייה. ענינן של שלוש הידין הללו כנפש האדם, שבאמצעותן מתנשאת הנפש לה', מבואר במקום אחר, בדרוש לפורים המתחיל "חייב אינש" וכו', בפירוש "כי יד על כס י"ה").

וגם יובן ע"ד מ"ש בענין מדרגת ג' בחי' הלוים גרשון קהת ומררי סד"ה וידבר כו' דבמדבר סיני).
וכן יובן על דרך מה שכתוב בענין מדרגת שלוש בחינות הלוויים — גרשון, קהת ומררי — בסוף המאמר המתחיל "וידבר" וכו', על הפסוק "במדבר סיני".

ולכן היו הלוים ג"כ שומרים המקדש ככ"א מקומות שעיקר השמירה מהקליפות. והזר הקרב יומת כו' ולכן גם הלוויים שמרו על המקדש בעשרים ואחד מקומות, שכן עיקר השמירה היא מפני הקליפות. ועל כך נאמר: "והזר הקרב יומת" וכו'.

(כמ"ש מענין והזר הקרב ברע"מ [ברעיא מהימנא] פ' שופטים) (דרע"ד ב') ובפ' תצא (דרפ"ב ב') וע' עוד מזה בזח"א [בזהר חלק א] בראשית (ל"א א') ח"ב [חלק ב'] משפטים (ק"יז ב')

(כפי שכתוב בענין "והזר הקרב" ברעיא מהימנא, פרשת שופטים) (דף רע"ד ע"ב), ובפרשת תצא (דף רפ"ב ע"ב); ועיינו עוד בענין זה בזהר, חלק א, בראשית (דף ל"א ע"א); חלק ב, משפטים (דף ק"יז ע"ב).

ברע"מ [ברעיא מהימנא] ח"ג [חלק ג'] צו (ל"ג סע"ב [סוף עמוד ב]) וע' עוד בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר משפטים (דצ"ה ע"ב) בענין לאיש זר.

ברעיא מהימנא, חלק ג, צו (סוף דף ל"ג ע"ב); ועיינו עוד בפירוש הרמ"ז על הזהר, משפטים (דף צ"ה ע"ב), בענין "לאיש זר".

אך גם העלאה זו א"א להיות כ"א ע"י המשכה תחלה מלמעלה וזהו ע"י הכהנים ולכן לא היו הלוים מתחילים בעבודתם כ"א ע"י הכהנים כמ"ש ושמו איש איש על עבודתו כו'.

אך גם עלייה זו אינה יכולה להיות אלא על ידי המשכה תחילה מלמעלה, והיא נעשית באמצעות הכהנים. לכן הלוויים לא היו מתחילים בעבודתם אלא באמצעות הכהנים, ככתוב: "ושמו איש איש על עבודתו" וכו'.

ועמ"ש ג"כ מענין זה סד"ה וידבר דבמדבר סיני הנ"ל. וזהו ענין הקרבנות שהיו הכהנים מקריבים בי כבשים תמידים ליום כי

ועיינו גם במה שכתוב בענין זה בסוף המאמר "וידבר" על הפסוק "במדבר סיני" הנזכר לעיל. וזהו ענין הקרבנות: הכהנים היו מקריבים בכל יום שני כבשים לקרבן התמיד, שכן

הנה מג"ר [מגי ראשונות] דא"ק [דאדם קדמון] אי אפשר להיות שום המשכה. רק מז"ת [מז' תחתונות] (ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער עגולים ויושר ענף ה').

מהשלוש הראשונות [שבספירות] של אדם קדמון אי אפשר להמשיך כלל, אלא משבע התחתונות [שבספירות] (ועיינו בעץ חיים, שער העיגולים והיושר, ענף ה').

וזהו ע"י הכבשים כי והכשבים הפריד יעקב. יעקב הוא בחי' ז"ת [ז' תחתונות] כמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] ס"פ ויצא.

וזה נעשה באמצעות הכבשים, שהרי "והכשבים הפריד יעקב". יעקב הוא בחינת שבע התחתונות, כפי שכתוב בלקוטי תורה של האריז"ל, בסוף פרשת ויצא.

והמשיך את בחי' הכשבים למטה דהיינו שיומשכו משרשן שבבחי' ז"ת [ז' תחתונות] דא"א וגם בחי' שער רישיה כעמר נקא הוא המדות עליונות ושרשן מז"ת [מז' תחתונות] דעתיק המתלבשים בא"א ונעשים שם ז' תיקונים דרישא כו' כמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] שם.

והוא המשיך את בחינת הכבשים למטה, כלומר, שיימשכו משורשם בבחינת שבע הספירות התחתונות של אריך אנפין. גם בחינת "שער ראשו כעמר נקא" היא המדות העליונות, ששורשן בשבע הספירות התחתונות של עתיק, המתלבשות באריך אנפין ונעשות שם שבעת תיקוני הראש וכו', כמבואר בלקוטי תורה של האריז"ל שם.

ומשם המשיכם יעקב למטה גם לעולם הפירוד כדי להיות גם למטה בעולם הפירוד ביטול היש כו'.

ומשם המשיך אותם יעקב למטה, אפילו לעולם הפירוד, כדי שגם למטה, בעולם הפירוד, יהיה ביטול היש וכו'.

(ומבואר במ"א ענין תנופת שתי הכבשים בחג השבועות היינו העלאת המדות דאצ"י לשרשן ומקורן בז"ת [בז' תחתונות] דא"א ע"ש באריכות). ועד"ז יובן ג"כ ענין מ"ב מסעות.

(ובמקום אחר מבואר שענין הנפת שני הכבשים בחג השבועות הוא העלאת המדות של אצילות אל שורשן ומקורן בשבע הספירות התחתונות של אריך אנפין; עיינו שם בהרחבה.) ועל פי זה יובן גם ענין ארבעים ושניים המסעות:

שהם בחי' ז' מדות כל מדה כלולה מששה, שכולם מתעלות עד מקורם הראשון שהוא בחינת א"ק [אדם קדמון] כנ"ל, שמקור ההמשכה וכל ההשתלשלות הוא מז"ת [מז' תחתונות] דא"ק [דאדם קדמון] כו' וכמשל האש שעולה למעלה עד מקום האפשרי.

הם בחינת שבע המדות, שכל אחת מהן כלולה משש, וכולן מתעלות עד לשורשן הראשון, שהוא בחינת אדם קדמון, כנזכר לעיל. מקור ההמשכה וכל ההשתלשלות הוא בשבע הספירות התחתונות של אדם קדמון וכו', בדומה לאש העולה למעלה עד המקום האפשרי.

ומה שספירת העומר שהם ג"כ נגד ז' מדות הם מ"ט ימים הוא מפני שספירת העומר הוא המשכה מלמעלה למטה

הסיבה שספירת העומר, שגם היא מכוונת כנגד שבע המדות, נמשכת ארבעים ותשעה ימים היא שספירת העומר היא המשכה מלמעלה למטה;

לכן גם המלכיות של ז' המדות נמנים משא"כ בשם מ"ב שהוא בחי' העלאה אין שייך בכל מדה רק ששה בחי' ולא בחי' השביעית שהיא בחי' ההתגלות למטה,

ולכן נמנות גם בחינות המלכות של שבע המדות. אבל בשם מ"ב, שהוא בחינת העלאה, יש בכל מדה רק שש בחינות, ולא את הבחינה השביעית, שהיא בחינת ההתגלות למטה,

(וזהו ענין בכל מאדך כי בפי' ראשונה דק"ש [דקריאת שמע] שבה נאמר בכל מאדך הוא בחי' שם מ"ב ועמ"ש מענין זה בדי"ה מקושש עצים כו').

(וזהו ענין "בכל מאדך": הפרשה הראשונה של קריאת שמע, שבה נאמר "בכל מאדך", היא בחינת שם מ"ב. ועיינו כמה שנתבאר בענין זה במאמר המתחיל "מקושש עצים" וכו').

ומה גם שהעלאה זו הוא עד מקורם הראשון בא"ק [באדם קדמון] והרי כשהם כלולות בא"ק [באדם קדמון] שהוא הרצון העליון הם שם בבחי'

יתר על כן, העלאה זו מגיעה עד לשורשן הראשון באדם קדמון; וכאשר הן כלולות באדם קדמון, שהוא הרצון העליון, הן שם בבחינת

ביטול עד שלא שייך מהם השפעה והתגלות כנ"ל בענין יהי אור כו' ואפשר שזהו פי' מ"ש בזהר תרומה (דקל"ב ב') מ"ב סליק ולא נחית כו'.

ביטול, עד שאין שייכת מהם כל השפעה או התגלות, כפי' שהוזכר לעיל בענין "יהי אור" וכו'. וייתכן שזהו פירוש דברי הזוהר, תרומה (132b): "שם מ"ב עולה ואינו יורד" וכו'.

ועמ"ש במ"א בענין קי"ס [קריעת ים סוף] המשל לענין אגלידו מיא מחכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו כו':

ועיינו במה שכתוב במקום אחר בענין קריעת ים סוף, במשל לענין "אגלידו מיא": חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו וכו'.

14 וענין שנאמר במסעות ויכתוב משה, ונתבאר לעיל הפי' דהיינו המשכת חותמו של הקב"ה אמת. הענין הוא

ובענין הנאמר על המסעות, "ומשה כתב", שמשמעותו התבארה לעיל — היינו, המשכת "חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת" — ההסבר הוא:

כמו עד"מ ע"י הכתיבה נמשך ויורד השכל שהוא רוחני ומתלבש בעשייה גשמיות הי"ז [הרי זה] התקשרות רוחניות בגשמיות.

בדומה לכך, באמצעות הכתיבה השכל, שהוא רוחני, נמשך ויורד ומתלבש בפעולה גשמית; זוהי התקשרות של הרוחני עם הגשמי.

כך עד"ז עד"מ הוא פי' ענין חותמו של הקב"ה אמת כי הנה החכמה נקראת אמת.

כך, באותו אופן ובדרך משל, יש להבין את משמעות "חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת": החכמה נקראת אמת.

כי עיקר החכמה היא ידיעת האמת, שהרי גם הכסיל יוכל לומר ולדבר דברים אבל לא יהיה הדבר מכוון ואמיתי.

כי עיקר החכמה הוא ידיעת האמת. הרי גם אדם טיפש יכול לומר ולדבר, אך דבריו לא יהיו מדויקים ואמיתיים.

15 והחכם משיג בחכמתו האמת. וזהו ענין החכמה. וע"כ נקראת אמת. ועד"ז למעלה חכמה עילאה הוא חכמת האמת שאין עוד מלבדו כו' וכמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פלי"ה בהגיה [בהגהה] וע"כ נקראת אמת.

החכם משיג את האמת באמצעות חכמתו; זהו עניינה של החכמה, ולכן היא נקראת אמת. וכך גם למעלה: חכמה עילאה היא חכמת האמת — שאין עוד מלבדו וכו', כפי שנכתב בספר של בינונים, פרק ל"ה, בהגהה; ולכן היא נקראת אמת.

ועכ"ז [ועם כל זה] הרי ידוע שהחכמה לגבי אור א"ס ב"ה היא נחשבת כעשייה גופניות לגבי החכמה ויותר מכן אין ערוך כמ"ש בס"ב [בספר של בינונים] ח"ב [חלק ב'] פ"ט.

אף על פי כן, ידוע שחכמה, ביחס לאור אין סוף ברוך הוא, נחשבת כמעשה גופני ביחס לחכמה; ואף יותר מכך — אין ביניהם כל ערך, כפי שנכתב בספר של בינונים, חלק ב', פרק ט'.

כי גם בחינת א"ק [אדם קדמון] שהוא רצון העליון הוא למעלה מהחכמה ולגבי א"ס ב"ה גם א"ק [אדם קדמון] נק' אדם דבריא כנ"ל.

שהרי גם בחינת אדם קדמון, שהיא הרצון העליון, נמצאת למעלה מחכמה; וביחס לאין סוף ברוך הוא גם אדם קדמון נקרא "אדם דבריא", כפי שנזכר לעיל.

16 ולכן נק' החכמה שהיא בחי' אמת רק חותמו של הקב"ה ונק' ויכתוב משה שלהיות ההמשכה מאור א"ס בחכמה

לכן חכמה, שהיא בחינת אמת, נקראת רק "חותמו" של הקדוש ברוך הוא, והיא נקראת "ויכתוב משה"; שכן המשכת אור אין סוף אל החכמה,

שהיא בחי' עשייה לגבי אור א"ס ה"ז [הרי זה] כמשל הכתיבה והחותם שהוא ענין התקשרות והמשכת הרוחניות בגשמיות כנ"ל.

שהיא בחינת עשייה ביחס לאור אין סוף, דומה למשל הכתיבה והחותם, שענינם התקשרות והמשכה של הרוחניות אל הגשמיות, כנזכר לעיל.

17 ודרך פרט זהו ענין תיקון ואמת שבי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] שהוא בחי' הארת פנים תרין תפוחין ששם הוא התגלות החכמה כמ"ש חכמת אדם תאיר פניו,

ובפרט, זהו ענינו של התיקון "ואמת" שכן י"ג תיקוני דיקנא, שהוא בחינת הארת פנים — "תרין תפוחין", שתי הלחיים — שבה מתגלה חכמה, כפי שנאמר: "חכמת אדם תאיר פניו";

והוא ענין התגלות שע"ה נהורין בחי' אדם דיצירה כמ"ש אשר יצר את האדם בחכמה ובחי' זו נק' אמת. וזהו ענין גילוי שע"ה נהורין, בחינת "אדם דיצירה", כפי שנאמר בברכה: "אשר יצר את האדם בחכמה"; בחינה זו נקראת אמת.

משא"כ שאר התיקונים הם בחיי מדות רחום וחנון כו' שאינו בערך בחיי א"ס להיות מתפעל במדות ולא מכל אינון מדות איהו כלל הגם שהם רק מקורות המדות כו'.

ואילו שאר התיקונים הם בחינת מדות, כגון "רחום וחנון" וכו', ואין זה לפי ערכו של אין סוף להיות מושפע ממדות; "ולאו מכל אינון מדות איהו כלל", אף שהן רק מקורות המדות וכו'.

18 והנה משה שושבינא דמלכא המשיך אור א"ס ב"ה להתלבש בבחי' תיקון ואמת הנק' חותם וזהו ענין ויכתוב משה כו'

כעת, משה, שושבינו של המלך, המשיך את אור אין סוף ברוך הוא להתלבש בבחינת תיקון ו"אמת", הנקראת חותם; וזהו עניין "ומשה כתב" וכו'.

ומשם נמשך הארת פנים בז"א והוא ענין תתן אמת ליעקב. ועי"ז היה בהם כח לנסוע באויר מדבר העכו"מ [העובדי כוכבים ומזלות] להכניע הקליפות

ומשם נמשכת הארת פנים בז"א, וזהו עניין "תיתן אמת ליעקב". בזכות זאת היה להם כוח לנסוע באויר המדבר של עובדי האלילים ולהכניע את הקליפות,

כי בחכמה אתברירו (ומה גם כי הוא גילוי בחי' חכמה סתימאה שמשם נמשך הכח גם לטהר מטומאת הקליפות שלמטה מק"נ [מקליפת נוגה] כמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה למה נסמכה פ' פרה כו' ע"ש).

כי "בחכמה יתבררו". (וכל שכן כאשר מדובר בגילוי בחינת חכמה סתימאה, שממנה נמשך הכוח לטהר אף מטומאת הקליפות שמתחת לקליפת נוגה, כמו שכתוב באיגרת הקודש, באיגרת המתחילה "למה נסמכה פרשת פרה לפרשת... וכו'; עיין שם).

וגם ע"ד משנ"ת [מה שנתבאר] במ"א בענין ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים כו', וגם שרש מעין זה הוא חכמה דא"ק [דאדם קדמון] שמתלבשת במל' דא"ק [דאדם קדמון] ועי"ז מתלבשת באצילות כו' וכך הוא ענין ההמשכה ממוצאיהם דהיינו מבחי' א"ק [אדם קדמון] כו').

וגם על דרך מה שנתבאר במקום אחר בעניין "ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים" וכו'; וכן שורשו של מעיין זה הוא חכמה דאדם קדמון, המתלבשת במלכות דאדם קדמון, ועל ידי כך מתלבשת באצילות וכו'. וכך הוא ענין ההמשכה מ"מוצאיהם", כלומר מבחינת אדם קדמון וכו'.

והנה משם נמשכה התורה ולכך נק' תורת אמת. ולכן היה עיקר המסעות עם הארון דייקא שבו הלוחות.

והנה, משם נמשכה התורה, ולכן היא נקראת "תורת אמת". לכן עיקר המסעות היה דווקא עם הארון, שבו היו הלוחות.

ועד"ז עתה ע"י עסק התורה ממשיכים בחיי תתן אמת ליעקב שע"ז יוכלו נש"י [נשמות ישראל] להכניע הגוף שממשכא דחויא ליבטל וליכלל באור ה',

וכך גם כיום, על ידי העיסוק בתורה ממשיכים את בחינת "תיתן אמת ליעקב", ובזכות זאת יכולות נשמות ישראל להכניע את הגוף, שמקורו מעור הנחש, כדי שיתבטל ויכלל באור ה',

וכן פ"י ברכת המצות בא"י [ברוך אתה ה'] אמ"ה [אלקינו מלך העולם] היא המשכה מלמעלה ל מטה שע"ז אח"כ העלאה ממטה למעלה אשר קדשנו במצותיו וע"ז אח"כ המשכת מ"ד [מ"ן דוכרין] מלמעלה למטה וצונו התקשרות בפנימית כו':

וכך גם פירוש ברכת המצות: "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם" היא המשכה מלמעלה למטה, שבעקבותיה באה העלאה מלמטה למעלה — "אשר קידשנו במצותיו"; ועל ידי כך נמשכת לאחר מכן שוב המשכת מ"ד מלמעלה למטה — "וציוונו", התקשרות בפנימיות וכו'.

19 ועתה יובן ענין מוצאיהם למסעיהם. ומסעיהם למוצאיהם. פ"י מוצא הוא מלשון מקור כמו מוצא מים

והוא בחי' א"ק [אדם קדמון]

כעת יובן עניינם של "מוצאיהם למסעיהם" ושל "מסעיהם למוצאיהם". פירוש המילה "מוצא" הוא מקור, כמו "מקור מים"; והכוונה לבחינת אדם קדמון,

שהוא מקור כל הנשמות ונזכר לעיל בענין קורא הדורות מראש. שא"ק [שאדם קדמון] כולל כל ההשתלשלות וכל הנשמות ונודע מענין ישראל עלו במחשבה.

שהוא מקור כל הנשמות, כפי שהוזכר לעיל בענין "קורא הדורות מראש": אדם קדמון כולל את כל סדר ההשתלשלות ואת כל הנשמות, כידוע מן העניין של "ישראל עלו במחשבה".

20 ומשם המשיך משה ההארה למטה לנשמות שבגוף שע"י המשכה זו נמשך כח הביטול גם למטה

ומשם הוריד משה את ההארה למטה, אל הנשמות שבגוף, כדי שעל ידי המשכה זו יימשך גם למטה הכוח לביטול;

כי בבחי' מוצאיהם הם כלולים שם בבחי' אין וביטול ממש כנ"ל וע"כ ע"י המשכה מבחי' מוצאיהם נמשך גם למטה בחי' הביטול וע"י יוכל לשלוט גם כן על הגוף כו'.

כי בבחינת "מוצאיהם" הן כלולות שם במצב של אין וביטול ממש, כפי שהוזכר לעיל. לכן, על ידי המשכה מבחינת "מוצאיהם", נמשכת גם למטה בחינת הביטול, ובאמצעותה אפשר לשלוט גם בגוף וכו'.

21 וזהו ויכתוב משה את מוצאיהם כי המשכה זו הוא על ידי התורה תתן אמת ליעקב כו'

וזהו "ומשה כתב את מוצאיהם": שכן המשכה זו נעשית באמצעות התורה, "תיתן אמת ליעקב" וכו',

וכמ"ש במ"א לפי שבתורה מלובש רצון העליון ממש שהוא בחי' א"ק [אדם קדמון] כנ"ל וע"י גם האדם העוסק בה ממשיך ומאיר על נפשו אור הרצון עליון ממש כו'.

כמו שכתוב במקום אחר: משום שבתורה מלובש ממש הרצון העליון עצמו, שהוא בחינת אדם קדמון, כנזכר לעיל; ובאמצעותה גם האדם שעוסק בה ממשיך ומאיר על נפשו את אור הרצון העליון עצמו וכו'.

22 וכ"ז [וכל זה] הוא כדי להיות למסעיהם על פי הוי' דהיינו שע"י יהיה בהם כח להתעלות למעלה מבחי' פי הוי'.

וכל זה הוא כדי שיהיו "למסעיהם על פי הוי'", כלומר, שעל ידי כך יהיה בהם כוח להתעלות למעלה מבחינת "פי הוי'".

כי פי הוי' אח"פ [אוזן חוטם פה] בחי' מלי' אבל בחי' א"ק [אדם קדמון] נק' מוצא פי הוי' מקור בחי' פה כו', וז"ש [וזהו שכתוב] כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם.

כי "פי הוי'" הוא בחינת אוזן, חוטם ופה, בחינת מלכות; ואילו בחינת אדם קדמון נקראת "מוצא פי הוי'" — המקור של בחינת הפה וכו'. וזהו שכתוב: "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם".

האדם דלעילא שמקבל מבחי' לחם גימטריא מזלא ג' שמות הוי' כי על כל מוצא פי הוי' יחיה האדם. מוצא דייקא.

האדם שלמעלה, שמקבל מבחינת לחם, שערכו המספרי כמספר מזלא — שלושה שמות הוי'; "כי על כל מוצא פי הוי' יחיה האדם": דווקא "מוצא".

23 ואפשר זהו ענין הארת פנים הנ"ל שלמעלה מבחי' מזלא שהוא בחי' שערות כו' ואח"כ ואלה מסעיהם למוצאיהם.

וייתכן שזהו ענין הארת הפנים שהזכרה לעיל, שהיא למעלה מבחינת מזלא, שהיא בחינת שערות וכו'. ואחר כך: "ואלה מסעיהם למוצאיהם".

ר"ל [רוצה לומר] זהו העליה למוצאיהם ומקורם שהוא בחי' א"ק [אדם קדמון] וכנ"ל ממשל האש שעולה כ"כ [כל כך] למעלה מעלה עד שאפשר.

כלומר, זוהי העלייה למוצאיהם ולמקורם, שהיא בחינת אדם קדמון, כפי שהוזכר לעיל כמשל האש, העולה למעלה מעלה ככל האפשר.

(עו"ל [עוד יש לומר] בפ"י ענין ויכתוב משה עפמ"ש [על פי מה שכתוב] במ"א בד"ה אם בחקתי. שכמו שבתורה יש ב' בחי' אותיות החקיקה ואותיות הכתב שבלוחות נאמר חרות על הלוחות כו'. כן בכל ניצוץ מישראל יש ג"כ ב' בחי' אלו כו' ע"ש).

(אפשר לומר עוד בפירוש ענין "ויכתוב משה", על פי מה שכתוב במקום אחר במאמר המתחיל "אם בחוקתי": כשם שבתורה יש שתי בחינות — אותיות חקיקה ואותיות כתיבה, ועל הלוחות נאמר "חרות על הלוחות" וכו' — כך יש שתי בחינות אלה גם בכל ניצוץ מישראל וכו'; עיינו שם).

והנה בחי' מוצאיהם ושרש נש"י [נשמות ישראל] זהו מבחי' אותיות החקיקה. וירידת הנשמה למטה בגוף זהו בחי' אותיות הכתב. וע"כ להיות ההמשכה מבחי' מוצאיהם נאמר ויכתוב משה את מוצאיהם דהיינו שהמשיך מבחי' אותיות החקיקה להתלבש באותיות הכתב כו'.

והנה, בחינת מוצאיהם ושרש נשמות ישראל היא מבחינת אותיות החקיקה, ואילו ירידת הנשמה למטה, אל הגוף, היא בחינת אותיות הכתיבה. לכן, כדי שתהיה ההמשכה מבחינת מוצאיהם, נאמר "ויכתוב משה את מוצאיהם", כלומר, הוא המשיך מבחינת אותיות החקיקה להתלבש באותיות הכתיבה וכו'.

והוא כדי להיות אח"כ ואלה מסעיהם למוצאיהם וכמש"ש [וכמה שכתוב שם] ע"פ אם בחקתי תלכו להיות בבחי' מהלכים בלי גבול כו' וע"ש סוף הדרוש.

וזאת כדי שלאחר מכן יהיו "ואלה מסעיהם למוצאיהם", וכמו שכתוב שם על הפסוק "אם בחוקתי תלכו", כדי להיות בבחינת "מהלכים" בלי גבול וכו'; ועיינו שם בסוף הדרוש.

ואפשר שהעלייה למוצאיהם היא למעלה יותר מהמשכה בתחלה ממוצאיהם כי הגם דמוצאיהם הוא בחי' א"ק [אדם קדמון], אך מבואר למעלה שמג"ר [שמג' ראשונות] דא"ק [דאדם קדמון] א"א להיות שום המשכה רק מז"ת [מז' תחתונות]. וא"כ ההמשכה שבתחלה ממוצאיהם למסעיהם שרש המשכה זו הוא מז"ת [מז' תחתונות] דא"ק [דאדם קדמון].

וייתכן שהעלייה למוצאיהם גבוהה יותר מן ההמשכה הראשונה ממוצאיהם. שהרי אף שמוצאיהם הוא בחינת אדם קדמון, מבואר לעיל שאין אפשרות להמשיך כלל מג"ר דאדם קדמון, אלא רק מז"ת. ואם כן, שורש ההמשכה הראשונה ממוצאיהם למסעיהם הוא מז"ת דאדם קדמון.

אכן ע"י ההעלאה אח"כ ואלה מסעיהם דהיינו ע"י רעותא דליבא וליכלל באור א"ס ב"ה הנה העלאה זו למוצאיהם היא נוגע לבחי' ג"ר [ג' ראשונות] דא"ק [דאדם קדמון] שהרי מבואר בזהר תרומה) אולם, על ידי העלייה שלאחר מכן — "ואלה מסעיהם" — כלומר, על ידי רצון הלב להתבטל ולהיכלל באור אין סוף ברוך הוא, עלייה זו למוצאיהם נוגעת לבחינת ג"ר דאדם קדמון, שהרי מבואר בזהר תרומה)

(דקל"ב ב') שמא דמ"ב אתון כו' עד דאתעטרא באין סוף. ועל דא סליק ולא נחית.

(דקל"ב ע"ב): "שם מ"ב אותיות" וכו', עד "עד שמתעטרת באין סוף". ועל כך נאמר: "עולה ולא יורדת".

הרי משמע דהעלייה ע"י שם מ"ב היא בא"ס ממש ועיין בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע] פכ"ה דשם מ"ב הוא בג"ר [בג' ראשונות] כח"ב [כתר חכמה בינה] דז"א כו'.

מכאן שהעלייה באמצעות שם מ"ב היא אל אין סוף עצמו. ועיינו ב-Pri Etz Chaim, שער קריאת שמע, פרק כ"ה, שם נאמר ששם מ"ב הוא בשלוש הספירות הראשונות — כתר, חכמה ובינה — של ז"א וכו'.

24 ואפשר שזהו פ"י סליק ולא נחית דהיינו שההעלאה הוא למקום גבוה מה שא"א שיהיה משם שום המשכה וכנ"ל.

וייתכן שזהו פירוש "עולה ואינו יורד": העלייה היא למקום גבוה כל כך, שאי אפשר להמשיך ממנו שום המשכה, כפי שהוזכר לעיל.

ואפשר ג"כ לומר שההמשכה ממוצאיהם הוא מבחי' אריך דכללות אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] אבל ההעלאה היא נוגע בבחי' עתיק שהוא בחי' האצילות כו'

ואפשר גם לומר שההמשכה מ"מוצאיהם" היא מבחינת אריך של כלל אבי"ע, ואילו העלייה מגיעה לבחינת עתיק, שהיא בחינת האצילות כו',

דכללות העולמות, וע"ד משנ"ת [מה שנתבאר] בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו בענין פ"י שבת עילאה שהוא העליה מבחי' אשר ברא כו' דהיינו שגם א"ק [אדם קדמון] שנק' אדם דבריאה עולה למעלה יותר כו': של העולמות בכללותם; בדומה למה שנתבאר בביאור על הפסוק "את שבתותי תשמרו" בעניין פירוש שבת עילאה, שהיא העליה מבחינת "אשר ברא" כו'; כלומר, שגם אדם קדמון, הנקרא "אדם דבריאה", עולה למעלה עוד יותר כו'.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/masei/8

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק